

Kommunstyrelsen

Styrdokument

Finanspolicy

Ärendenummer KS 2023/102

Dokumentinformation

Fastställt av Kommunfullmäktige, 2023-05-29, § 76**Gäller från och med** 2023-06-01**Implementeras av** Kommunledningsförvaltningen**Ersätter** Finanspolicy fastställd 2019-01-27, § 20**Framtaget av** Christina Utterström, ekonomichef

Innehåll

1. Inledning.....	3
1.1 Syfte och omfattning	3
1.2 Övergripande mål	3
2. Ansvar och befogenheter	3
2.1 Koncernsamordning	3
2.2 Ansvarsnivåer	4
3. Upplåning och skuldförvaltning	5
4. Leasing.....	6
5. Borgen	6
6. Kapitalförvaltning	6
6.1 Hållbarhet i förvaltning	6
6.2 Riskhantering	7
6.3 Tillåtna ägandeformer	7
6.4 Likviditetsförvaltning.....	7
6.4.1 Mål.....	8
6.4.2 Strategi och riskhantering	8
6.4.3 Tillåtna tillgångsslag	8
6.5 Långsiktig kapitalförvaltning	8
6.5.1 Bakgrund	8
6.5.2 Mål.....	8
6.5.3 Strategi och riskhantering	9
6.5.4 Tillåtna tillgångsslag	9
6.5.5 Limiter för tillgångsslag	9
7. Uppföljning och rapportering	9

1. Inledning

1.1 Syfte och omfattning

Denna finanspolicy är ett ramverk från kommunfullmäktige i syfte att ange övergripande målsättning, organisation med ansvarsfördelning och föreskrifter för finansverksamheten inom kommunkoncernen.

Finanspolicyen omfattar finansverksamheten i kommunkoncernen, med vilken avses Älmhult kommun med helägda bolag. Policyen berör i vissa delar också delägda bolag, kommunalförbund och externa parter.

Med finansverksamheten avses upplåning, utlåning, borgen, likviditetshantering, placering av överskottslikviditet och riskhantering.

1.2 Övergripande mål

Det övergripande målet för finansverksamheten inom kommunkoncernen är att medverka till en god ekonomisk hushållning genom att:

- säkerställa betalningsförmågan och trygga tillgången på kapital
- eftersträva bästa möjliga balans mellan finansnetto och risker
- effektivisera och utnyttja stordriftsfördelar inom likviditetshantering, betalningsrutiner och övriga finansiella tjänster

Finansverksamheten inom kommunkoncernen ska bedrivas:

- betryggande med god riskkontroll och utan spekulativa inslag. Upplåning och utlåning vars enda syfte är att skapa räntevinster för kommunkoncernen ska inte förekomma. Detta innebär att upplåning ska vara relaterad till verksamhetens behov och inte får ske för att spekulera.
- aktivt för att skapa möjligheter att rationellt hantera risker med hänsyn till kostnaden för att minska eller eliminera risker.
- med etisk och miljömässig hänsyn och med hög kompetens.

2. Ansvar och befogenheter

2.1 Koncernsamordning

Kommunkoncernen ska ha ett gemensamt koncernkontosystem för att samordna betalningsflöden. Helägda bolag ska vara anslutna till kommunens koncernkontostruktur. Ej helägda bolag och kommunalförbund kan anslutas efter ansökan från respektive bolag/förbund.

Nämnder och bolag ska till kommunledningsförvaltningen lämna den information som behövs för ett effektivt finansiellt samarbete inom kommunkoncernen. Tillika ska kommunledningsförvaltningen ge dessa parter motsvarande information som behövs för deras respektive verksamhet. I syfte att underlätta kommunledningsförvaltningens hantering av sekretessbelagd information uppmanas nämnder och bolag att noga specificera vilka uppgifter i informationen som de anser bör vara sekretessbelagda och på vilka grunder sekretess bör gälla.

2.2 Ansvarsnivåer

Ansvar för finansverksamheten inom kommunkoncernen fördelas enligt nedanstående.

Kommunfullmäktiges ansvar är att:

- besluta om finanspolicy för kommunkoncernen
- besluta om en ram för kommunens egen upplåning i respektive års budgetbeslut
- besluta om borgensram och borgensavgift för respektive hel- och majoritetsägt bolag
- besluta om kommunens utlåning till och borgen för delägda bolag, kommunalförbund och externa parter
- besluta om att teckna derivatinstrument
- följa finansverksamheten genom årsredovisning och övrig finansiell rapportering

Kommunstyrelsens ansvar är att:

- övergripande ansvara för finansverksamheten enligt denna finanspolicy
- besluta om publika låneprogram såsom certifikat- och obligationsprogram
- föreslå kommunfullmäktige att revidera finanspolicyn vid behov
- löpande följa finansverksamheten genom finansiell rapportering
- besluta om finansiell leasing

Nämnderna ansvarar för att:

- ge kommunledningsförvaltningen den information som behövs för en effektiv likviditetsplanering och finansiell samordning inom kommunkoncernen

Styrelserna i de helägda bolagen ansvarar för att:

- finansverksamheten i respektive bolag bedrivs inom ramen för denna finanspolicy
- tillhandahålla den information till kommunledningsförvaltningen som behövs för ett effektivt finansiellt samarbete inom kommunkoncernen
- utarbeta strategier och riktlinjer för risker av finansiell karaktär vilka inte täcks av finanspolicyn

Kommunledningsförvaltningen ansvarar för att:

- finansverksamheten i kommunen bedrivs inom ramen för denna finanspolicy
- fortlöpande utvärdera finanspolicy och vid behov föreslå förändringar till kommunstyrelsen
- löpande uppföljning av finansverksamheten i koncernen samt framtagande av rapporter

3. Upplåning och skuldförvaltning

En hög säkerhet beträffande tillgång till finansiering ska eftersträvas och kommunkoncernens betalningsförmåga ska vid varje tidpunkt vara säkerställd via tillgång till likvida medel och/eller genom avtalade kreditlöften. All upplåning ska ske i svensk valuta.

Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk avses risken att vid någon tidpunkt inte ha tillgång till, eller endast mot en ökad kostnad ha tillgång till medel för betalningar.

Kapitalförsörjningen ska tryggas genom en god diversifiering från var tid avseende lånens förfallostruktur. För att minska finansieringsrisken får högst 40 procent av den totala låne- och kreditlöftesvolymen förfalla under en enskild 12-månaders period. Lånens förfall ska spridas jämnt över tid och tillåten genomsnittlig kapitalbindning ska vara i spannet 1,5-4,0 år.

Ränterisk

Med ränterisk avses risken för att en snabb förändring av marknadsräntorna påverkar respektive verksamhets finansnetto negativt.

För att minska ränterisken får högst 40% av de totala ränteförfallen inträffa under en enskild 12-månaders period. Ränteförfallen ska spridas jämnt över tid och tillåten genomsnittlig räntebindning ska vara i spannet 1,5-4,0 år.

Det helägda dotterbolaget Älmhultsbostäder AB har för närvarande en genomsnittlig räntebindning som överstiger 4,0 år vilket främst är drivet av en befintlig ränteswap som löper ut år 2041. Därför är Älmhultsbostäder AB undantaget det tillåtna spannet om 1,5-4,0 år och tillåts ha en övre gräns på 6,0 år i genomsnittlig räntebindning.

Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risken för att motparten inte kan fullfölja de förpliktelser som avtalet innebär. I externa finansiella transaktioner med motpartsrisk ska bara motparter med hög kreditvärdighet väljas. Motpartsrisken ska i möjligaste mån reduceras genom att riskerna sprids på flera motparter. Undantaget är Kommuninvest som kan utgöra enda långgivaren.

Derivatinstrument

Med derivat avses ett finansiellt instrument för att hantera ränterisker.

Derivatinstrument får användas endast till att hantera finansiella risker i underliggande upp- och utlåning. Derivatinstrument får enbart användas som säkringsinstrument och inte i spekulativt syfte och ska därmed alltid kunna säkringsredovisas.

All användning av derivatinstrument förutsätter god förståelse för instrumentets funktion, prissättning och tillhörande risker. Administrativa rutiner som kan hantera dessa affärer ska finnas. Riskbedömning och konsekvensanalys av en derivattransaktion ska alltid dokumenteras före affärsavslut. Tillåtna räntederivat är ränteswapar.

Operativa risker

Med operativ risk avses risken att drabbas av förluster till följd av bristfälliga interna processer, fel orsakade av den mänskliga faktorn eller felaktiga system.

De operativa riskerna ska begränsas genom god intern kontroll, uppföljning och rapportering. Finansverksamheten ska organiseras utifrån en ansvarsfördelning som alltid upprätthåller principen att ingen enskild person ensam ska handlägga en transaktion genom hela behandlingskedjan.

4. Leasing

Leasing i kommunkoncernen jämförs med upplåning. Normalt är den effektiva finansieringskostnaden för ett leasingavtal högre än alternativkostnaden vid egen finansiering eller lånefinansiering. Därför bör leasing i normalfallet användas sparsamt. När det gäller finansiell leasing i kommunen ska det beslutas av kommunstyrelsen.

5. Borgen

Utlåning till och borgen för verksamheter som bedrivs i konkurrens omfattas av EU:s statsstödsregler. För att åstadkomma konkurrensneutrala villkor ska bolagen erlägga ett marginalpåslag vid upplåning från kommunen eller en borgensavgift då kommunen går i borgen. Kommunens marginalpåslag och borgensavgifter ska vara transparenta och baseras på marknadsmässiga villkor med hänsyn tagen till respektive bolags finansiella status.

6. Kapitalförvaltning

6.1 Hållbarhet i förvaltning

Finansverksamheten ska präglas och genomsyras av god etik och långsiktig hållbarhet, vilket bl.a. innebär ekonomisk-, ekologisk- och social hänsyn.

Kommunen har som krav att de företag och organisationer i vilka kapital investeras följer dem internationella normer för mänskliga rättigheter, arbete och miljö, vilka finns formulerade i FN-konventioner och traktater som humanitär rätt, folkrätt och miljölagstiftning.

Placeringar medges ej direkt i företag som har produktion eller försäljning av krigsmateriel, pornografi, kommersiell spelverksamhet eller tobaks- och alkoholvaror som en väsentlig del av verksamheten. Vidare medges inte placeringar i företag som till en väsentlig del av verksamheten utviner fossila bränslen. Placeringar ska även undvikas i företag som på annat sätt är inblandade i framställningen av fossila bränslen genom till exempel produktion och prospektering.

För att vidga hållbarhetsperspektivet i förvaltningen kan kommunen även använda sig av så kallade positiv screening som innebär att placeraren aktivt väljer innehav istället för att välja bort.

Förvaltaren ska kunna visa trovärdighet i att ha rutiner för att uppmärksamma placeringar som kan stå i strid med de väletablerade internationella etiska normer som beskrivs ovan. Om Förvaltaren uppmärksammar att en placering kan stå i strid med dessa normer ska Förvaltaren efter de ytterligare undersökningar som kan behövs, och eventuellt avstämning med kommunen, inom rimlig tid avyttra placeringen.

6.2 Riskhantering

Den totala risken hanteras framför allt på övergripande nivå i respektive kapitalförvaltning genom valet av strategi och tillgångsallokering. Därutöver reglerar finanspolicyn limiter för ett antal specifika finansiella risker såsom valutarisk och kreditrisk enligt nedan.

Valutarisk

Följande gäller i respektive tillgångsslag:

- Räntebärande värdepapper ska valutasäkras då valutarisken i annat fall skulle bli den dominerande risken i placeringen.
- Aktieplaceringar valutasäkras normalt sett inte då valutarisken ingår som en mindre del i den totala risken i placeringar i aktier på utländska marknader.

Ränterisk

Ränterisken hanteras genom portföljens duration och som beskriver hur känslig en tillgång är för ränteförändringar.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisken minskas med hjälp av spridning på flera olika geografiska marknader.

Likviditetsrisk

Risken hanteras genom att portföljen har en god diversifiering avseende värdepapper och motparter, samt genom att handeln med icke börsnoterade värdepapper begränsas.

Kreditrisk

För att hantera kreditrisken på ett effektivt sätt ska ränteplaceringar i första hand göras genom placering i fonder. Dessa ska bestå av räntebärande papper med god kreditvärdighet och riskspridning.

6.3 Tillåtna ägandeformer

- Placering ska i första hand ske i värdepappersfonder. Fonderna ska ha Finansinspektionens, eller motsvarande utländsk myndighets, tillstånd och ha en placeringsinriktning som överensstämmer med bestämmelserna i denna policy.
- Placering får ske i direkt ägande av tillgångsslaget räntebärande värdepapper.
- Derivatinstrument får endast användas inom ramen för en värdepappersfond.

6.4 Likviditetsförvaltning

Tillgängliga likvida medel definieras som:

- Kassa och bank
- Ej utnyttjade kreditlöften
- Finansiella tillgångar som kan omsättas inom tre bankdagar

Kommunen ska ha tillgängliga likvida medel som motsvarar en betalningsberedskap om minst 30 betalningsdagar.

6.4.1 Mål

Det primära målet för likviditetsförvaltningen är att säkerställa kommunens och koncernens betalningsförmåga på kort sikt. Likviditetsförvaltningen har därutöver ett avkastningsmål motsvarande värdeutvecklingen på statsskuldsväxlar.

6.4.2 Strategi och riskhantering

Risken i likviditetsförvaltningen ska vara mycket låg givet den korta placeringshorisonten. Det säkerställs genom att:

- Placeringar endast får göras i räntebärande värdepapper.
- Placeringar ska ha en god kreditvärdighet.
- Genomsnittlig räntebindningstid (duration) i likviditetsförvaltningen får maximalt vara 1,5 år.

6.4.3 Tillåtna tillgångsslag

Kortfristig likviditet placeras på det för kommunen/koncernen mest fördelaktiga sättet med beaktande av kommunens likviditetsplan.

Hur likviditeten ska placeras avgörs av placeringshorisonten:

- Likvida medel som bedöms behövas inom två veckor placeras på kommunens koncernkonto.
- Likvida medel som bedöms behövas inom 3 månader får placeras på kommunens koncernkonto. De får även placeras i räntebärande värdepapper.
- Likvida medel som har en längre placeringshorisont än 3 månader bör placeras i räntebärande värdepapper.

6.5 Långsiktig kapitalförvaltning

6.5.1 Bakgrund

Kommunen kan avsätta kapital för långsiktig kapitalförvaltning. Syftet med placeringen är bland annat att förbättra förutsättningar för att minska långsiktiga likviditetsmässiga påfrestningar som kommer av framtida åtaganden, exempelvis investeringar, pensionsutbetalningar, donationsmedel och övriga medel av långsiktig karaktär. En långsiktig placering ska alltid jämföras med behov av nyupplåning för att uppnå bästa möjliga finansnetto.

6.5.2 Mål

Målet en avkastning motsvarande värdeutvecklingen på statsskuldsväxlar + 3 procentenheter.

6.5.3 Strategi och riskhantering

Kommunen ska tillämpa en i huvudsak passiv strategi för övergripande riskhantering där portföljens allokering hålls relativt konstant över tid.

Strategin innebär att fördelningen mellan olika tillgångsslag inte aktivt förändras utifrån hur de finansiella marknaderna utvecklas eller hur de bedöms utvecklas framåt. Allokeringsförändringar görs primärt för att återställa fördelningen mellan de olika tillgångsslagen till den strategiska tillgångsfördelningen (portföljens normalfördelning).

6.5.4 Tillåtna tillgångsslag

Portföljens medel får placeras i följande tillgångsslag.

- Räntebärande värdepapper.
- Svenska och utländska aktiefonder.
- Likvida medel i svensk valuta.

6.5.5 Limiter för tillgångsslag

Tillgångsslag	Min	Normal	Max
Likvida medel	0 %	0 %	15 %
Räntefonder	40 %	60 %	90 %
Aktiefonder	10 %	40 %	60 %
Varav svenska aktiefonder	0 %	30 %	50 %
Varav utländska aktiefonder	50 %	70 %	100 %

7. Uppföljning och rapportering

Kommunstyrelsen ska tre gånger per år, i samband med ekonomisk uppföljning i mars, delårsrapport i augusti och årsredovisning, lämna en rapport till kommunfullmäktige avseende kommunens och koncernens finansverksamhet. Rapporten ska innehålla följande information:

- Aktuell likviditetssituation
- Skuldportföljens volym, instrument och motparter
- Skuldportföljens kapitalbindning
- Skuldportföljens räntebindning
- Skuldportföljens genomsnittliga räntesats
- Skuldportföljens derivat fördelat på instrument och motparter
- Kommunens borgensåtagande fördelade på respektive motpart
- Kapitalförvaltning och placeringsportföljernas volym, instrument och motparter
- Eventuella avvikelser från finanspolicyns regler
- Eventuella förslag till åtgärder